

به نام خدا

نمونه سوال کامپیوتر پایه سال 00-01

ترتیب حل کامپیوتر پایه:

1. مشخص کردن حداقل تعداد بیت‌های مورد نیاز برای نمایش آدرس حافظه، آدرس ثبات عام منظوره، پهنای کلمه و ...
 2. طراحی قالب دستور
 3. طراحی مسیر داده
 4. نوشتن ریز عملیات ها (و طراحی فلوچارت)
 5. طراحی واحد کنترل
- a. پایه load و increment ثبات ها
- b. پایه read و write حافظه اصلی
- c. پایه های کنترلی ALU
- d. پایه های کنترلی گذرگاه

سوال: ممکنه که سوالای استاد به این ترتیب نباشه. در این صورت چی کار می‌کنیم؟

باز هم به همین ترتیب سوالا رو جواب می‌دیم. چون غیر از اون تقریبا نمی‌شه. مثلا اگر سوال اول طراحی data path رو از ما خواسته باشه، ما تا قبل از اینکه قالب دستور العمل رو ننوشته باشیم که نمی‌دونیم چند تا ثبات IR لازم داریم. اگر توی ذهنمون حساب کنیم ممکنه اشتباه پیش بیاه و بر فرض که این اتفاق هم نیوفته به هر حال یه بار قالب رو توی ذهنمون کشیدیم. در نتیجه و قتمون سر طراحی قالب دو بار میره. در نتیجه اول برین بخش مربوط به طراحی قالب دستور العمل رو بنویسید بعد برگردین روی بقیه‌ی بخش‌ها و ترجیحا طبق همون ترتیبی که گفتیم برین تا کارتون راحت بشه و وقتی ازتون تلف نشه.

مثال)

حافظه اصلی با ابعاد 1k Byte و ثبات های عام منظوره ۸ بیتی A، B، C و D است. عدد بلافصل ۴ بیتی می‌تواند باشد. به موارد زیر پاسخ دهید:

سوال: اگر بخوایم دو تا باس داشته باشیم، پهنای باس آدرس و داده چند بینه؟

آدرس: 10 بیت

داده: 8 بیت

سوال: حداقل چند بیت لازم داریم برای مشخص کردن ثبات‌های عام منظوره؟

آدرس ثبات: 2 بیت

دقیقشو بخوایم بگیم قالب آدرس رو می‌کشیم تا بفهمیم چند تا بیت فضا برای آدرس‌دهی عام منظوره‌ها داریم. اگر ۴ تا فضا رو داشتیم که بهتر چون دیگه دیکدر هم لازم نداره اما اگه نداشتیم باید با ۲ بیت کار رو انجام بدیم.

دستورات پردازنده	توضیحات
جمع Op1 و Op2 و ذخیره در Op1 Op1 داده از حافظه و Op2 بلافصل 4 بیتی	ADD <op1>, <op2 >
ذخیره سازی در حافظه op1 آدرس حافظه و Op2 بلافصل 4 بیتی	STR <op1>, <op2>
پوش کردن به پشته Op: بلافصل 4 بیتی یا آدرس ثبات عام منظوره	Push <op>

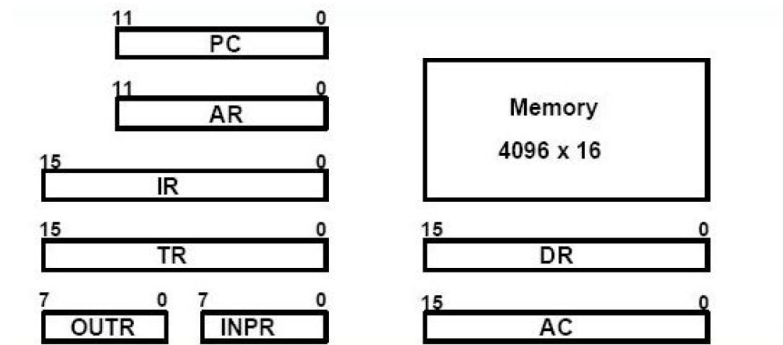
سوال: از روی دستورهای بالا بگید که کلا چند تا دستور داریم؟
کلا 4 تا دستور میشه

أ. ثبات های کنترلی و داده های لازم در طراحی این پردازنده (۱ نمره)

سوال: منظور این سوال چیه؟

منظور سوال اینه قبل از متصل کردن مدار و سیم کشی موادی که در مسیر داده می‌خوایم استفاده کنیم رو مشخص کنیم. چه ثبات‌هایی داریم و هر کدوم چند بیت هستن.
مثل همین چیزی تو جزوه‌ی استاد:

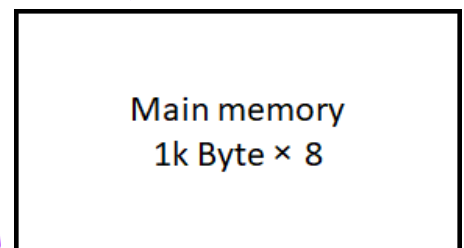
با توجه به Instruction Set درمورد حافظه و ثبات‌های مورد نیازمان تصمیم گیری می‌کنیم :

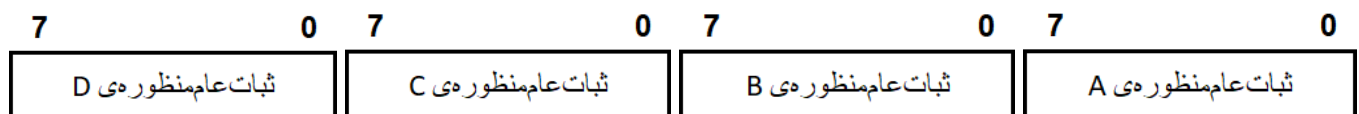
سوال: خب حالا جوابش برای این سوال چی میشه؟

گفتیم که اول اگر بریم سراغ طراحی قالب دستور العمل کارمون راحت‌تره. چون تا اونو طراحی نکرده باشیم نمی‌دونیم چند تا ثبات IR نیاز داریم.

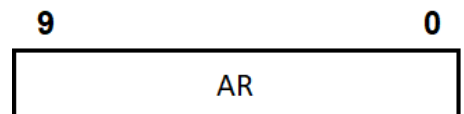
(بعد از برگشت از مرحله‌ی ث میایم اینجا رو کامل کنیم)

این رو که اطلاعاتش رو از روی سوال داشتیم.

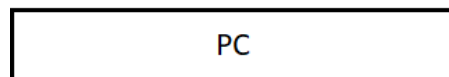

در اطلاعات مسئله گفته شد چهار تا ثبات عام منظوره داریم که ۸ بیتی هستن. از روی همین متوجه میشیم که ثبات های عام منظوره ی دیتا هستنند.

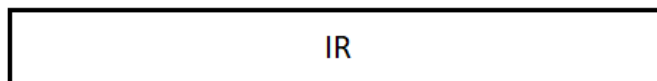
ثبات AR که مخفف address reg بود توی خودش قراره به آدرس نگهداری کنه. ما هم که حافظه‌مون یک کیلوبایت = دو به توان ۱۰ ردیف داره. در نتیجه ثبات‌هایی که قراره آدرس نگهداری کنن، ۱۰ بیتی میشن.

9 0

خب اینم که **program counter** نمونه و توی رم بالا و پایین میره و آدرس خطهای برنامه رو تو خودش ذخیره میکنه. یعنی ماهیت اطلاعاتش آدرسه و در نتیجه ۱۰ بیتیته.

15 0

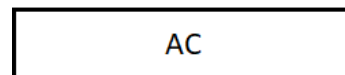
خب از اونجایی که تو قالب دستورالعمل رسیدیم به اینکه به دو تا کلمه نیاز داریم، در نتیجه به ۱۶ بیت برای نگهداری هر دستور نیاز داریم. حالا این کار رو می‌تونیم به کمک دو تا ثبات IR1 و IR2 که جفتشون ۸ بیتی هستن انجام بدیم؛ هم می‌تونیم یک ثبات ۱۶ بیتی برداریم. دقت* اندازه IR ضریب صحیحی از پهنای کلمونه.

7 0 7 0

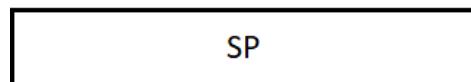
این دو تا ثبات رو برای نگهداری ورودی‌های ALU می‌ذاریم. ALU هم که قراره دو تا دیتا با هم جمع کنه در نتیجه جفتشون ۸ بیتی میشن.

7 0

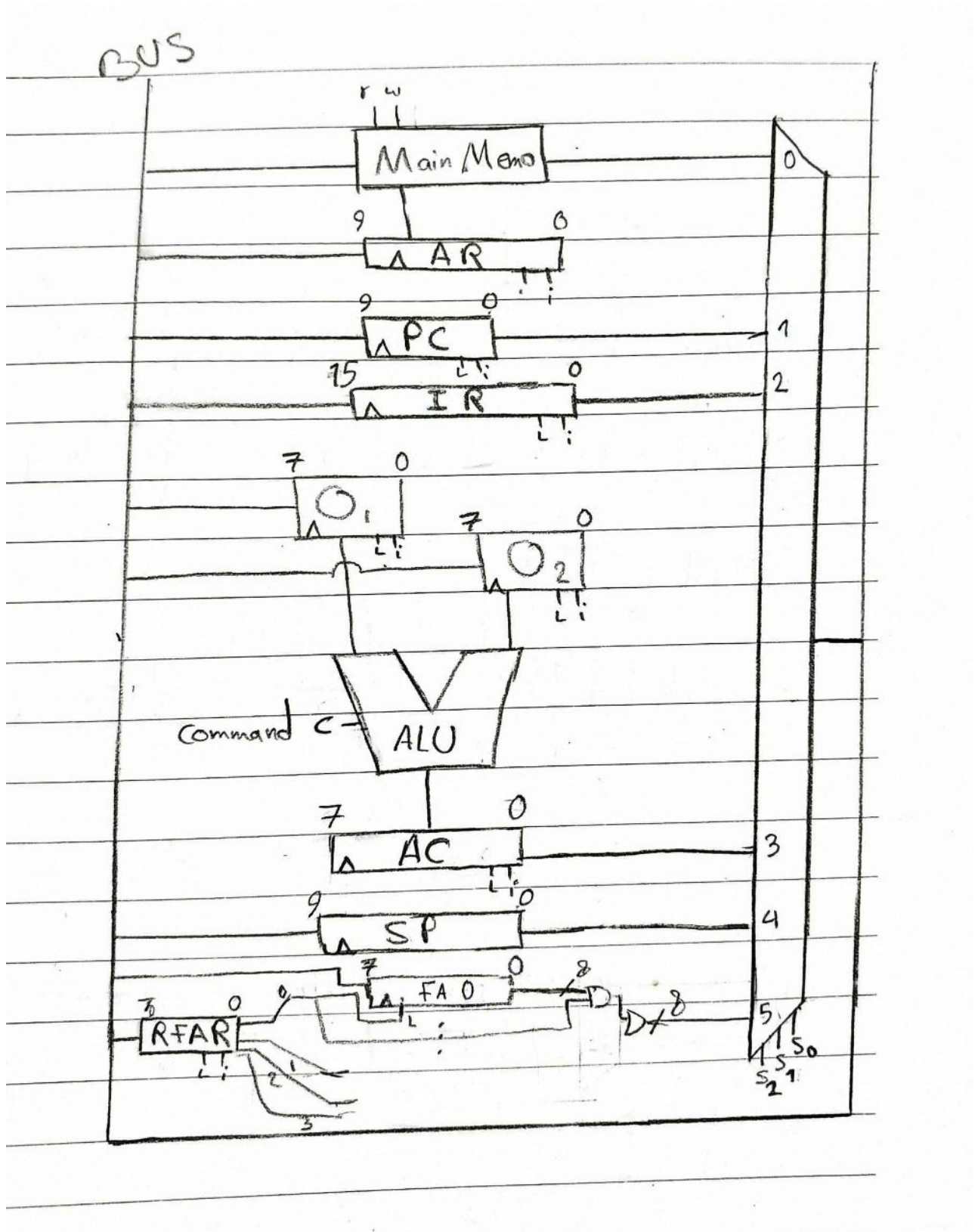
این ثبات می‌تونه خروجی ALU رو برامون نگهداره و چون یک دیتا تو خودش نگهداری میکنه ۸ بیتیته.

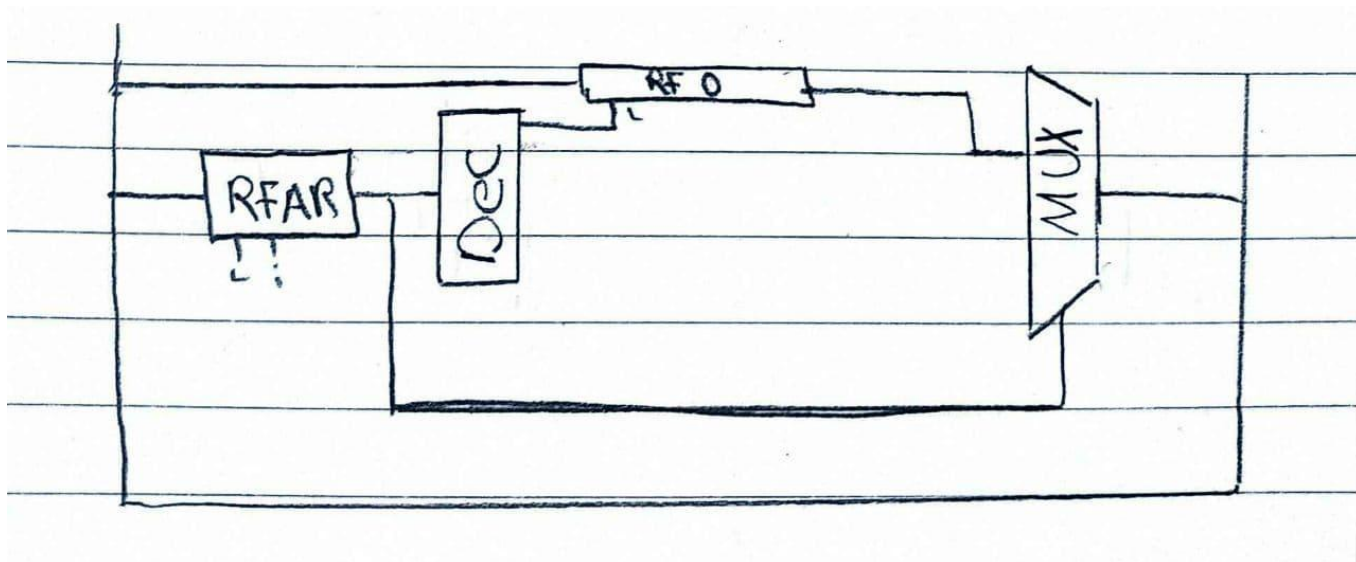
9 0

مخفف **stack pointer**. پوینتر یعنی به یه آدرسی اشاره می‌کنه برای همین ۱۰ بیتیته.

ب. طراحی مسیر داده پردازنده (۲ نمره)

در حالت کلی ثبات های عام منظوره به صورت بالا هستند.

ت. ریز عملیات مربوط به هر دستور را بنویسید (۲ نمره)

$SP \leftarrow (1111111111)$

Loop:

Instruction fetch:

T0: $AR \leftarrow PC$

T1: $IR[0:8] \leftarrow M[AR], PC += 1$

T2: $AR \leftarrow PC$

T3: $IR[8:16] \leftarrow M[AR], PC += 1$

(بازه ها شبیه زبان پایتون نوشته شده. مثلا $IR[0:8]$ یعنی بیت ۰ تا ۷ ثبات IR)

Instruction decode:

T4: decode $IR[14:16]$

(در حالت کلی sp را داخل مراحل الگوریتم فون نیومن نمی نویسیم که هر بار ریست شود. آن را قبل از شروع الگوریتم مقدار دهی می کنیم.)

ADD:

T5.D0: $AR \leftarrow IR[4:14]$

T6.D0: $O1 \leftarrow M[AR]$

T7.D0: $O2 \leftarrow IR[0:4]$

T8.D0: $AC \leftarrow O1 + O2$

T9.D0: $M[AR] \leftarrow AC, sc \leftarrow 0$

STR:

T5.D1: $AR \leftarrow IR[4:14]$

T6.D1: $M[AR] \leftarrow IR[0:4], sc \leftarrow 0$

PUSH immediate:

T5.D2: $AR \leftarrow SP$

(به طور استاندارد فقط AR به حافظه متصل است و نمیتوان sp را هم به آن متصل کرد و حتما باید ابتدا sp را داخل AR ریخت)

T6.D2: $M[AR] \leftarrow 0000:IR[0:4]$, $SP -= 1$, $sc \leftarrow 0$

PUSH reg:

T5.D3: $RFAR \leftarrow IR[0:4]$

T6.D3: $AR \leftarrow SP$

T7.D3: $M[AR] \leftarrow RF[RFAR]$, $SP -= 1$, $sc \leftarrow 0$

ث. طراحی قالب دستورالعمل (طول دستورالعمل و مشخص سازی فیلدهای مختلف آن) (۲ نمره)

چهار دستورالعمل داریم \leftarrow 2 بیت برای opcode

2 بیت برای آدرس دهی ثباتهای عامنظوره

10 بیت آدرس حافظه

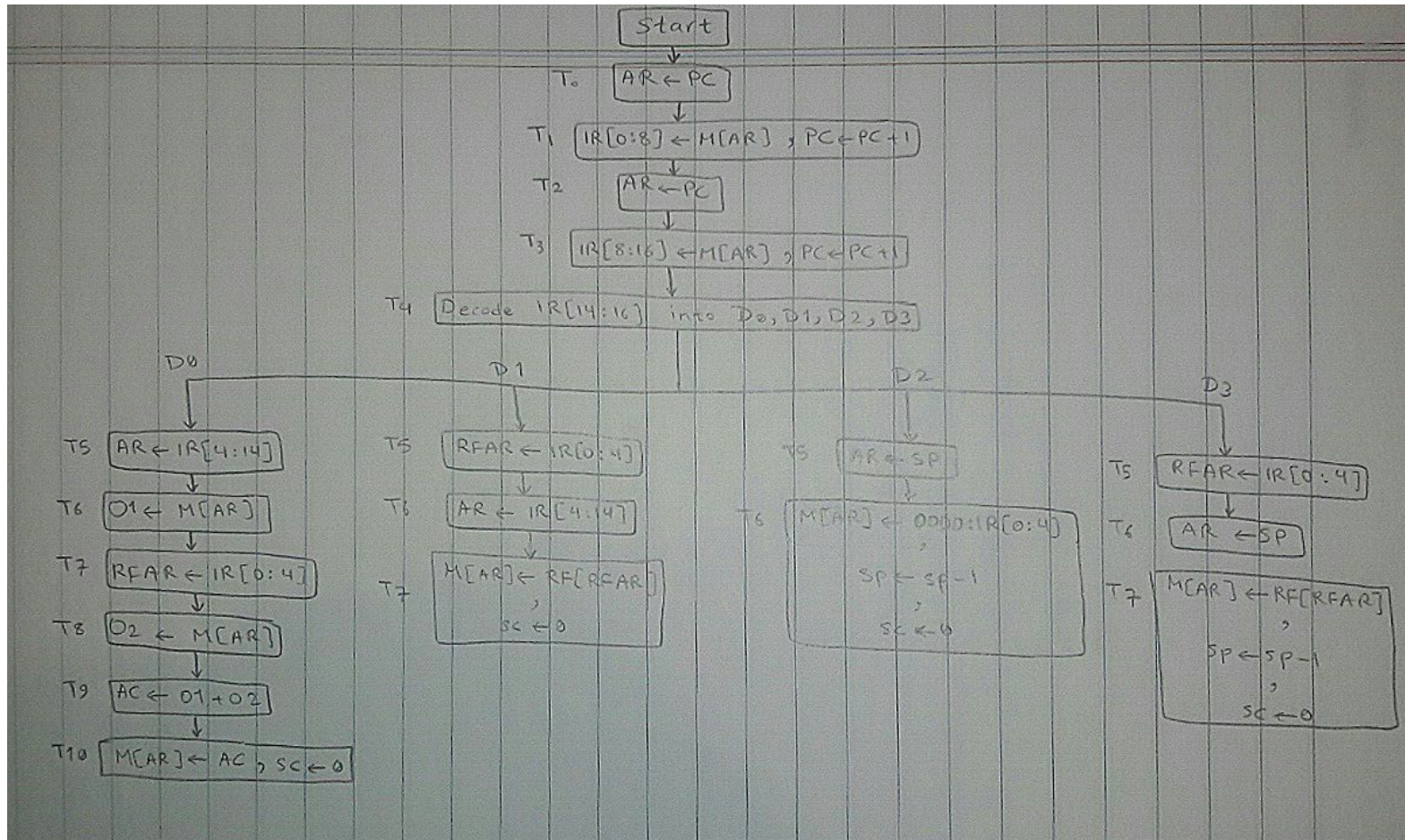
\Leftarrow طولانی ترین دستور ADD است

حداقل تعداد بیت مورد نیاز؟ آپکد + داده از حافظه + 4 بیت بلافصل \Leftarrow حد اقل 16 بیت

میدانیم طول دستور ضربی از پهنای کلمه است پس دستور $16=8*2$ بیتی در نظر میگیریم.

opcode			
	15	12	3 0
ADD	00	Address	immediate
STR	01	Address	immediate
Push i	10	--	immediate
Push r	11	--	regnum

ج. روندنما (فلوچارت) اجرای دستورالعمل را در این پردازنده ترسیم کنید (۲ نمره)

- ★ پایه های کنترلی ثبات ها
 - Increment و decrement و clear_sc
 - Load
- ★ پایه های کنترلی Main Memory
- ★ پایه های کنترلی ALU
- ★ پایه کنترلی BUS

ح. طراحی واحد کنترل پردازنده (مدارات ورودی پایه Multiplexer Load ها و بقیه مدار های کنترلی لازم) (۲ نمره)

★ پایه های کنترلی ثبات ها

- Increment و decrement : ترجیحا این پایه ها رو برای همه ی ثبات ها تعریف کنین حتی اگه تو ریز عملیات ها برای ثباتی نیازش نداریم. اما حتما برای ثبات PC پایه ی Increment رو نیاز داریم. و پایه ی decrement رو هم برای ثبات SP باید قطعا داشته باشیم.

$$\text{increment_PC} = T1 + T3$$

$$\text{decrement_SP} = T6.D2 + T7.D3$$

$$\text{clear_sc} = T7.D3 + T6.D2 + T6.D1 + T9.D0$$

● Load :

- پایه ی لود برای ثبات های عام منظوره: این پایه ها تو datapath طراحی شدن. چهار بیتی که برای مشخص کردن یه ثبات عام منظوره تو قالب دستورالعمل مشخص شده، هر بیتش یه پایه ی لود برای هر کدوم از این ثبات هاست.
- ثبات AR: پایه ی لود می شه تمام زمان هایی که تو ریز عملیات ها، ثبات AR در حال مقدارگرفتنه.

$$\text{AR_Load: } T0 + T2 + T5.D0 + T5.D1 + T5.D2 + T6.D3$$

- ثبات PC:

$$\text{PC_Load: } 0$$

- ثبات IR:

$$\text{IR_Load: } T1 + T3$$

- ثبات O1:

$$\text{O1_Load: } T6.D0$$

- ثبات O2:

$$\text{O2_Load: } T7.D0$$

- ثبات AC:

$$\text{AC_Load: } T8.D0$$

- ثبات SP:

$$\text{SP_Load: } T4$$

★ پایه های کنترلی Main Memory

● Read :

$$\text{M_Read: } T1 + T3 + T6.D0$$

● Write :

$$\text{M_Write: } T9.D0 + T6.D1 + T6.D2 + T7.D3$$

★ پایه های کنترلی ALU

- پایه ی COMMAND: از اونجا که فقط یک عملیات داریم که به ALU نیاز داشته باشه، این پایه تک بیتی میشه و باید هر زمان که قراره جمعی اتفاق بیوفته، فعال بشه.

$$\text{COMMAND: } T8.D0$$

★ پایه کنترلی BUS

- دیدیم که ۶ تا ورودی مختلف به گذرگاه کلی داریم پس به ۳ بیت برای انتخاب هر کدام از اون حالت‌ها نیاز داریم. بیت‌های S0 تا S2.
- برای این به یک دیکدر نیاز داریم که این سه بیت رو تولید کنه تا در مواقع لازم به درستی و به موقع فعال بشن. برای تولید ۳ بیت به یک دیکدر 8:3 احتیاج داریم. ورودی‌های این دیکدر رو با x0 تا x7 نشون میدیم.

	x7 x6 x5 x4 x3 x2 x1 x0	S2 S1 S0
Memory	00 000001	000
PC	00 000010	001
IR	00 000100	010
AC	00 001000	011
SP	00 010000	100
MUX	00 100000	101

x0: T1 + T3 + T6.D0
 x1: T0 + T2
 x2: T5.D0 + T7.D0 + T5.D1 + T6.D1 + T6.D2 + T5.D3
 x3: T9.D0
 x4: T5.D2 + T6.D3
 x5: T7.D3
 x6: 0
 x7: 0

خ. برنامه ای به زبان اسمبلی بنویسید که 1 تا 3 را باهم جمع کند و در حافظه با آدرس 64 ذخیره کند. (۱ نمره)

```

01 0001000000 0001 str [64], 1
00 0001000000 0010 add [64], 2
00 0001000000 0011 add [64], 3
  
```

سوال پایان ترم دو ترم قبل:

حافظه اصلی با ابعاد 1k Byte و ثبات های عام منظوره ۸ بیتی A، B، C و D است. به موارد زیر پاسخ دهید:

دستورات پردازنده	توضیح
LOAD <op>, immediate4	مقداردهی عملوند <op> با عدد 4 بیتی بلافصل داده شده
ADD <op1>, <op2>, <op3>	جمع عملوندهای ۲ و ۳ و ذخیره نتیجه در عملوند ۱
SUB <op1>, <op2>, <op3>	تفریق عملوندهای ۲ و ۳ و ذخیره نتیجه در عملوند ۱

در این کامپیوتر، <op> یکی از سه حالت (۱) آدرس حافظه، (۲) نام ثبات و (۳) عدد بلافصل ۴ بیتی می تواند باشد.

ا. ثبات های (کنترلی و داده ای) لازم در طراحی این پردازنده (۱ نمره)

ب. طراحی مسیر داده پردازنده (۲ نمره)

ت. ریز عملیات مربوط به هر دستور را بنویسید (۲ نمره)

ث. طراحی قالب دستورالعمل (طول دستورالعمل و مشخص سازی فیلدهای مختلف آن) (۲ نمره)

ج. روندنما (فلوچارت) اجرای دستورالعمل را در این پردازنده ترسیم کنید (۲ نمره)

ح. طراحی واحد کنترل پردازنده (مدارات ورودی پایه Multiplexer، Load ها و بقیه مدارات کنترلی لازم) (۲ نمره)

ح. طراحی واحد کنترل پردازنده (مدارات ورودی پایه Multiplexer، Load ها و بقیه مدارات کنترلی لازم) (۲ نمره)

خ. برنامه ای به زبان اسمبلی بنویسید که سری زیر را محاسبه کند (۱ نمره):

$$S = 1 - 2 + 3 - 4 + 5 - 6$$